

Posudek vedoucího na diplomní práci Vlastimila Krejčího „Psychologie svědomí“

Jde o teoretickou práci, ve které autor podává názory vybraných psychologů na svědomí a snaží se zaujmout k nim samostatné stanovisko.

Po stručném úvodu autor v 1. kapitole, nazvané „Základní charakteristika pojmu,“ podává eklekticky pojatá dílčí témata, relevantní pro psychologii svědomí: svědomí a emoce, sociální aspekt svědomí atd. Následuje historicky pojatá 2. kapitola „Pojem svědomí dříve a dnes.“ Ve 3. kapitole, „Analytický versus humanistický přístup,“ najdeme v samostatných subkapitolách názory Freuda, Junga, Fromma a Eriksona. Ve 4. kapitole následuje pojednání o ontogenezi svědomí, tak jak ji podává, hlavně v učebnicích, eklekticky pojatá vývojová psychologie. Kapitola č. 5, nazvaná „Svědomí z hlediska života člověka jako celku“, je tematicky rozmanitá (problém infantilnosti svědomí, přístup ke svědomí v sebevýchově atd.). Text končí stručným Závěrem.

Práce má přiměřený rozsah (cca 70 normostran) a je založena na přijatelně rozsáhlém množství i kvalitě literatury. Úroveň odborného jazyka je – uvážíme-li, že autor není specializován v psychologii – velmi dobrá.

Problémem je realizace vlastního záměru autora – pojednat o otázce, jak je pojetí svědomí v psychologii ovlivněno subjekt-objektovým paradigmatem moderní vědy. Pro toto speciální téma, které autora zaujalo, nenalezl dostatek materiálu a ukázalo se, že ani jeho filosofická průprava, jež by měla spočívat v hlubší znalosti snah o překonání kartesianismu, nebyla pro tento záměr dostatečná. Z tohoto hlediska zůstala práce torzem. Širokospektrální pojednání o psychologii svědomí, jež vzniklo, je nouzovým východiskem. To dokumentuje i velmi stručný a myšlenkově chudý Závěr.

Velkým kladem práce je samostatná formulace myšlenek, zejména v 1. kapitole. Po této stránce autor převyšuje standard fakulty, i když ovšem úvahy, které předkládá, jsou často kostrbaté a výsledky banální. Tam, kde autor referuje o názorech významných psychologů, je výklad lépe uspořádaný a po stránce odborného vyjadřování kvalitnější.

Členění textu na kapitoly a subkapitoly má místy slabou logiku, jak je vidět již z Obsahu. Subkapitola 2.3.1., věnovaná vzniku a povaze novověké psychologie, se mi zdá z hlediska celku práce zbytečná.

Pokud jde o citování pramenů, nenarazil jsem na vážnější nedostatky. Výjimkou je chybění Kohoutkovy práce v seznamu literatury a formulace čtyř stadií vývoje svědomí v 4. kapitole, jež autor uvádí jako vlastní, podle mého názoru však patrně jen zapomněl citovat.

Závěr:

Doporučuji, aby práce byla předmětem obhajoby a navrhuji známku „velmi dobře“ (2).